

School

Inmiddels heeft een gedeelte van de kinderen van Generaties² de leeftijd van vier jaar bereikt en daarmee ook de overgang naar de basisschool gemaakt: een belangrijke mijlpaal! Deze nieuwsbrief staat in het teken van het nieuwe meetmoment van Generaties², namelijk de vierjaarsmeting.

Vierjaarsmeting bij Generaties²: Een belangrijk meetmoment

De vierjaarsmeting (T8) is inmiddels gestart en een heel aantal van u heeft al vragenlijsten voor ons ingevuld. Hiervoor willen we u hartelijk bedanken. Vier jaar is een belangrijke mijlpaal in het leven van u en uw kind. Uw kind wordt steeds zelfstandiger en gaat voor het eerst naar school. De T8 is daarom ook een belangrijk meetmoment. In deze meting onderzoeken we welke biologische factoren en welke factoren uit de omgeving ervoor zorgen dat een kind zelfstandig wordt en zijn/haar gedrag leert sturen. We zijn erg benieuwd op welke manier ouders hun kinderen begeleiden bij het zelfstandig worden en welke uitdagingen ouders ondervinden wanneer een kind de kleuterfase heeft bereikt.

*Biologische factoren
en factoren uit de
omgeving*

Op vierjarige leeftijd gaat uw kind voor het eerst naar school. Bij de overgang naar de basisschool zijn niet alleen de ouders, maar ook leerkrachten belangrijk in de ondersteuning van de ontwikkeling van het kind. We zijn in deze meting daarom ook benieuwd hoe ouders en leerkrachten kinderen begeleiden in de eerste periode op school en hoe de samenwerking verloopt tussen ouders en leerkrachten. Met deze informatie hopen we in de toekomst jonge ouders en leerkrachten beter te kunnen voorlichten over wat hen in de kleuterperiode te wachten staat en hoe ze hun kind het beste bij kunnen staan in zijn/haar ontwikkeling.

Op de vierjaarsmeting zijn twee onderzoekers werkzaam: Myrte Hamburg en Marina Hol.

Nieuwsbrief

Daarnaast ondersteunt Annabeth Fidder, onderzoeksassistent van Generaties², bij de praktische aspecten van het project. Myrte zal zich vooral richten op het onderzoek naar de biologische en omgevingsinvloeden op het zelfstandig worden. Marina onderzoekt de overgang naar de basisschool. Wij zijn erg blij dat u ons een kijkje geeft in deze belangrijke periode in het leven van u en uw kind.

vlnr: Myrte Hamburg, Marina Hol, Annabeth Fidder

Heeft u aangegeven benaderd te willen worden voor vervolgmetingen? Dan zullen we u uitnodigen mee te doen aan deze nieuwe meting wanneer uw kindje ongeveer vier jaar is.

Leukste en laatste geboortekaartje!

Omdat we voor Generaties² al enige tijd geen nieuwe deelnemers meer werven, presenteren we u voor de laatste keer het leukste geboortekaartje. De €50,- cadeaubon van Prénatal is gewonnen door de moeder van Mick Splinter. Hieronder ziet u het winnende geboortekaartje afgedrukt.

Verlegenheid en de overgang naar de basisschool

De kinderen van Generaties² worden steeds ouder, een groot deel zit zelfs al in groep 1 van de basisschool. Voor ouders is het spannend om te zien of hun kind goed kan omgaan met de transitie naar school. Goede schoolprestaties zijn natuurlijk van belang, maar ouders vinden het vaak net zo belangrijk dat hun kind veel vriendjes heeft, goed met de juf of meester kan opschieten en met plezier naar school gaat.

Voor verlegen kinderen is de overgang naar de kleuterklas vaak extra spannend. De onderzoekers Graham en Coplan hebben gekeken naar de sociaal emotionele ontwikkeling van verlegen kinderen op de basisschool. De onderzoekers

Voor verlegen kinderen is de overgang naar de kleuterklas vaak extra spannend verwachtten dat broertjes en zusjes van verlegen kinderen een beschermende werking kunnen

hebben op de uitdagingen die deze kinderen soms ervaren. De onderzoekers hebben kinderen en de moeders en leerkrachten van de kinderen gevraagd naar hoe het ging op school. Uit het onderzoek bleek inderdaad dat de overgang naar de basisschool voor verlegen kinderen stressvol kan zijn, wat ervoor kan zorgen dat deze kinderen in sociale situaties op school nog verder in hun schulp kruipen. De verlegen kinderen gaven echter ook aan dat als ze een goede band hadden met hun broer of zus ze zich minder angstig en eenzaam voelden in de klas.

Het maakte niet uit of deze kinderen een ouder of jonger broertje of zusje hadden. Het beschermende effect van een jonger broertje of zusje komt waarschijnlijk doordat verlegen kinderen zich jegens hun jongere broertje of zusje assertiever leren op te stellen, wat ervoor zorgt dat ze zich zelfverzekerder gaan voelen in interacties met andere kinderen. Een oudere broer of zus kan het *Het beschermende effect van een oudere of jongere broer of zus* verlegen kind juist een goed voorbeeld geven voor sociaal gedrag, steun en advies geven en ervoor zorgen dat het verlegen kind zich veiliger voelt en meer zelfvertrouwen krijgt.

De onderzoekers dachten echter ook dat het voor

verlegen kinderen moeilijker zou zijn een goede band met hun broer of zus op te bouwen. Gelukkig bleek dit niet het geval te zijn. Omdat kinderen zoveel tijd met hun broer of zus doorbrengen in een veilige en vertrouwde omgeving, staat hun verlegenheid hen hier waarschijnlijk minder in de weg dan in sociale situaties met andere kinderen. De goede band die sommige verlegen kinderen met hun broer of zus hebben, lijkt hen vervolgens weer te helpen hun angst voor sociale situaties te overwinnen, wat de overgang naar de basisschool minder spannend maakt.

Goede band met broer of zus lijkt te helpen bij overwinnen van angst

Graham, A. A., & Coplan, R. J. (2012). Shyness, sibling relationships, and young children's socioemotional adjustment at preschool. *Journal of Research in Childhood Education*, 26(4), 435-449.

Winnares €500,- bon

Elk halfjaar wordt er een waardebon van €500,- verloot onder alle deelnemers van het Generaties² onderzoek. De gelukkige winnares was dit keer mevrouw Karsten met haar vierjarige zoontje Bjorn. Samen kunnen zij voor €500,- besteden bij KIXXonline, waar ze onder andere hippe kinderkleding verkopen. Mevrouw Karsten had gezien dat KIXXonline ook speelgoed verkoopt, dus wellicht zit daar ook iets leuks tussen.

Vaardigheden van Generaties² kinderen

De vaardigheden die belangrijk zijn voor kinderen om op school mee te komen, ontwikkelen zich volop in de kindertijd. Voorbeelden van deze vaardigheden zijn: je aandacht bij een taakje kunnen houden, na afgeleid te zijn weer je aandacht kunnen richten op de voorgaande activiteit en op je beurt wachten. Het is misschien wel voor te stellen dat deze vaardigheden belangrijk zijn in een drukke klas waar meerdere kinderen zich proberen te concentreren, afgeleid kunnen raken of moeten wachten tot de juf of meester tijd voor hen heeft.

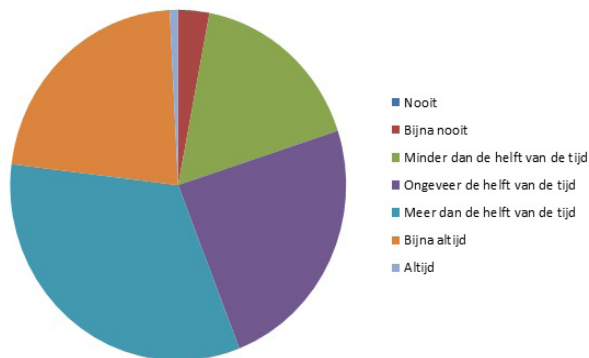
Onderzoekers van Pennsylvania State University¹ waren benieuwd of vaardigheden van kinderen op 4-jarige leeftijd kunnen voorspellen hoe ze het op 8-jarige leeftijd doen op school. Ze maakten hierbij onderscheid tussen algemene vaardigheden, zoals het kunnen schakelen tussen taken, en het leergedrag dat kinderen lieten zien in de klas. Onder leergedrag viel bijvoorbeeld of kinderen de dagelijkse bezigheden op school konden volgen en hoe enthousiast ze waren om te leren. De algemene vaardigheden en het leergedrag in de klas waren allebei belangrijk voor hoe goed kinderen mee kwamen met rekenen en taal op 8-jarige leeftijd, gemeten door de juf of meester. Echter, alleen het leergedrag in de klas voorspelde ook de omgang van kinderen met vriendjes of vriendinnetjes in de klas. Dus: om de aanpassing aan school te voorspellen, is het belangrijk om zowel algemene vaardigheden van kinderen als gedrag in de klas mee te nemen.

Hoewel de onderzoekers de vaardigheden bij 4 jaar hebben gemeten, begint de ontwikkeling daarvan al eerder. Zelfs bij tweejarigen kijken onderzoekers al naar bovenstaande vaardigheden, zoals het wisselen tussen taken. Bij Generaties² kijken we ook naar vaardigheden van kinderen van twee jaar.

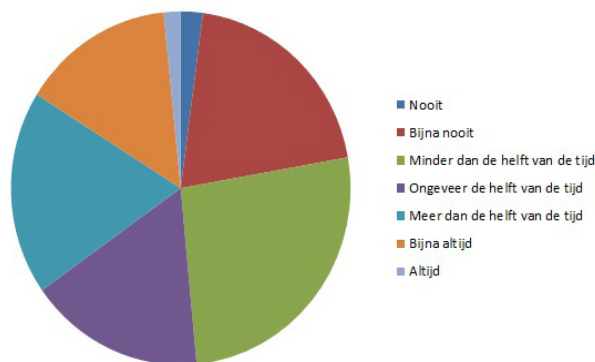
Het is natuurlijk logisch dat peuters bijvoorbeeld minder lang stil kunnen zitten en nog wat impulsiever zijn dan kleuters! Rond deze leeftijd

zijn vaardigheden nog volop in ontwikkeling en zijn er dus nog veel verschillen tussen kinderen. Dit is te zien aan onderstaande cirkels, gebaseerd op de vragenlijst die u rond 2 jaar heeft ingevuld:

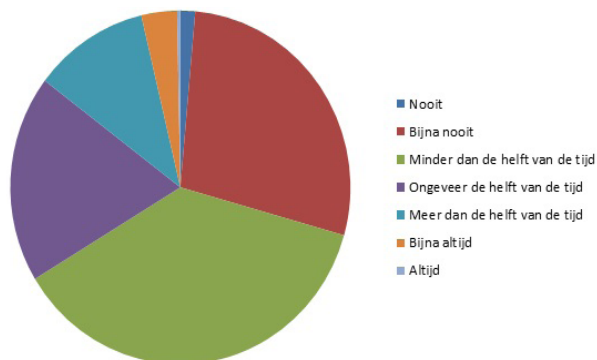
1) Nadat hij/zij onderbroken werd, hoe vaak keerde uw kind terug naar een voorgaande activiteit?

2) Wanneer gevraagd om te wachten op een begerd iets, hoe vaak wachtte uw kind geduldig?

3) Wanneer uw kind bezig was met een activiteit die aandacht vraagt, zoals blokkenbouwen, hoe vaak was uw kind de activiteit snel beu?

¹ Sasser, T. R., Bierman, K. L., Heinrichs, B. (2015). Executive functioning and school adjustment: The mediational role of pre-kindergarten learning-related behaviors. *Early Childhood Research Quarterly*, 30, 70-79.

Publicaties

Onlangs publiceerde Anja Huizink, werkzaam voor Generaties², in samenwerking met andere onderzoekers een artikel over angst tijdens de zwangerschap. De belangrijkste bevinding is dat verschillende typen angsten elkaar kunnen versterken. Angstgevoelens tijdens de zwangerschap moeten daarom goed in kaart worden gebracht zodat vroegtijdige behandeling mogelijk is.

Angst tijdens de zwangerschap

Het is vrij normaal voor zwangere vrouwen om zich wel eens angstig te voelen voor wat hen te wachten staat bij de geboorte, of om zich zorgen te maken om de gezondheid van hun (ongeboren kind), vooral als ze voor de eerste keer zwanger zijn. Vrouwen geven aan dat ze zich dan zorgen maken over de aanstaande bevalling, over de nieuwe verantwoordelijkheden waar ze straks als ouder mee te maken krijgen, maar ook over veranderingen die ze verwachten te ervaren in de relatie met hun partner. Tegelijkertijd kunnen ze zich zorgen maken over hoe hun baby zich ontwikkelt in de baarmoeder, en hoe de gezondheid van het kind na de geboorte zal zijn. Voor sommige vrouwen lopen deze, meestal voorbijgaande zorgen, uit de hand waardoor ze zeer angstig zijn gedurende de zwangerschap. Uit onderzoek is bekend dat dergelijke ernstige angstgevoelens tijdens de zwangerschap kunnen leiden tot een vroeggeboorte van het kind, tot meer complicaties bij de geboorte, tot mogelijke gedragsproblemen bij het kind, maar ook tot psychische gezondheidsklachten van de moeder zelf.

Omdat bovengenoemde angsten vooral tijdens een zwangerschap tot uiting komen en daar ook bij horen, worden ze zwangerschapsspecifieke angsten genoemd. Deze angsten zijn te onderscheiden van meer algemene gevoelens van angst, bijvoorbeeld een neiging om veel over

van alles en nog wat te piekeren. Beide vormen van angst komen voor in de zwangerschap, maar het is nog niet duidelijk hoe ze elkaar beïnvloeden. Is het zo dat een vrouw die veel piekert in het algemeen

Hoe beïnvloeden zwangerschapsgerelateerde en algemene angst elkaar?

ook meer zorgen over de bevalling ontwikkelt, bijvoorbeeld? En kan die relatie ook andersom gelden? Met deze studie hebben we dat uitgezocht.

Gedurende drie momenten in de zwangerschap, één in ieder trimester, rapporteerden vrouwen op vragenlijsten of zij wel eens last hadden van zwangerschapsspecifieke angsten en hoe het zat met hun meer algemene neiging tot piekeren. Met geavanceerde analysetechnieken konden de angstklachten tijdens de drie trimesters per type angst gedurende de zwangerschap met elkaar in verband worden gebracht. De resultaten lieten zien dat vrouwen die aangaven veel last te hebben van zwangerschapsspecifieke angsten, het volgende trimester ook een meer algemene neiging tot piekeren ervoeren, en vice versa. De verschillende type angsten lijken elkaar dus te versterken. We kunnen daarom concluderen dat voor sommige vrouwen angstige gevoelens tijdens de zwangerschap zich kunnen opstapelen. Het advies is daarom om zowel de zwangerschapsspecifieke angsten als de algemene angsten goed in kaart te brengen tijdens de zwangerschap en bij vrouwen met hoge angstscores een behandeling aan te bieden om hun angstniveau weer omlaag te krijgen.

Huizink, A. C., Menting, B., Oosterman, M., Verhage, M. L., Kunseler, F. C., & Schuengel, C. (2014). The interrelationship between pregnancy-specific anxiety and general anxiety across pregnancy: a longitudinal study. *Journal of Psychosomatic Obstetrics & Gynecology*, 35(3), 92-100.

Contactgegevens

Voor vragen, opmerkingen of adreswijzigingen kunt u ons bellen of e-mailen:
020-598 9023
info@generaties2.nl

